

HJEMSTAVN

- et undervisningsmateriale
om udkantsdanmark

Udarbejdet af Line Schmidt Hendriksen for Svendborg Museum

Introduktion

Undervisningsmaterialet omhandler udviklingen af og synet på udkantsdanmark. Med udgangspunkt i egne oplevelser af at bo i en del af landet, der ofte omtales som udkantsdanmark, skal eleverne forholde sig til mediernes billede af udkanten. Emnet præsenteres i en historisk og nutidig kontekst for at skabe forståelse for den samfundsudvikling, der har skabt det, vi kalder udkantsdanmark i dag.

Formålet er at skabe en bevidsthed omkring udkantens potentialer og lokal identitetsdannelse igennem tilhørsforholdet til det sted man bor. Eleverne indruges derfor igennem undersøgende, aktive øvelser, som skaber refleksion omkring forholdet til deres eget lokalsamfund.

Materialet kan bruges som det er, eller der kan udvælges enkelte moduler til at arbejde med emnet.

Materialet egner sig især til dansk- eller samfundsfagsundervisning i udskolingen.

Moduloversigt

1. Udkantsdanmark - udvikling og medier.

En indføring i emnet med spørgsmålsguide og opgaver.

Bilag 1: Kort baggrundstekst til læreren: Danmark Knækker - Introduktion til Udkantsdanmark.

Bilag 2: Til læreren: Diskussionsguide.

2. Debatten om Udkantsdanmark

En indføring i den debat, der har været i medierne omkring udkantsdanmark. Indeholder links til videoer og en debatøvelse.

Bilag 3: Tekst til Eleverne: For og imod udkanten; citater fra debatten.

3. Ung i udkanten

Eleverne skal forholde sig til det billede af ungdommen i udkanten, der er blevet fremstillet i medierne - både set udefra og fra de unge selv. Indeholder links til musik og video.

Bilag 4: Opgaver og materiale: Ung i Udkanten - Opgaver til eleverne.

4. Egne øjne på lokalsamfundet

Eleverne skal selv ud og undersøge deres lokalsamfundet. Indeholder konkrete greb og emner til deres undersøgelser.

5. Fremstilling af produkt om lokalsamfundet

Eleverne skal omdanne deres indsamlede materiale til et produkt.

6. Mod en fælles lokal fortælling

At kende ens egen hjemstavns historie kommer gerne til udtryk gennem fortællinger, derfor skal eleverne fortælle om deres egne oplevelser. Indeholder opgaveguide.

7. Sælg din by

Eleverne skal prøve at markedsføre deres by eller lokalområde. Evt. ud fra deres eget indsamlede materiale.

Bilag 5: Billeder til inspiration fra blivøbo.nu.

8. Skønlitteratur om emnet

Til videre læsning af emnet og til inspiration.

1. Udkantsdanmark - udvikling og medier

Præsentation af emnet; Tekst til læreren; Danmark Knækker - Introduktion til Udkantsdanmark.

Til at starte med skal der dannes et umiddelbart indtryk af, hvad Udkantsdanmark er, og om eleverne har nogle forestillinger om det allerede.

Spørgsmål på klassen med læreren som facilitator:

- Hvad er Udkantsdanmark?
- Hvad tænker I, når I hører ordet "Udkantsdanmark"? Hvilke forestillinger og billeder dukker der op?
- Nævn fordele og ulemper ved at bo på landet (eller i provinsen).
- Nævn fordele og ulemper ved at bo i byen (eller i storbyen).
- Ser I jeres eget lokalområde (Svendborg) som en del af Udkantsdanmark? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvordan kommer det til udtryk?
- Hvad er I glade for ved det lokalområde I bor i? Hvad er I mindre glade for?

Læreren skriver stikord til elevernes svar på tavlen. Hvis muligt, så del tavlen op i to - den ene side kommer til at rumme stikord om elevernes umiddelbare indtryk. Den anden kan rumme en beskrivelse af mediebilledet.

Så skal der dykkes ned i mediebilledet. Formålet er, at eleverne danner sig et indtryk af den måde medierne har fremstillet Udkantsdanmark på ved at fremhæve netop de beskrivende ord.

Del klassen op i grupper på 2-3 elever. Hver gruppe får et søgeord til at søge på infomedia med. Søgeordene kan være: Udkantsdanmark, Den Rådne Banan, Danmark Knækker, Yderområder, Vandkantsdanmark, Oprør fra Udkanten, Det gode liv på landet etc.

Eleverne skal skrive alle de adjektiver ned, som de støder på i deres søgning. Efterfølgende samles ordene i fællesskab på tavlen - på den anden halvdel. Læreren skal være facilitator til en kort opsamling, hvor eleverne skal sammenligne de to sider af samme sag - deres indtryk og medierne fremstilling.

Diskussionsguide til læreren medfølger.

2. Debatten om Udkantsdanmark

Der er folk, der mener, at udkantsbyer skal afvikles, og at den naturlige udvikling er, at centralisere alt omkring de store, mens andre mener, at udkanten skal prioriteres gennem decentralisering og aktive indsatser til at få folk til at flytte til udkanten.

Her skal vi møde forskellige synspunkter på den debat, alle elever skal læse teksten.

For eller imod udkanten; citater fra debatten, enten inden undervisningen eller på klassen.

Sammen kan I på klassen se denne trailer til DR's vinkel på problematikken. Dette var startskuddet til hele debatten. Se også Sønderborg Kommunes modsvar:

DR's trailer til Danmark Knækker - Løsning eller opløsning <https://vimeo.com/11239199>.

Udkantssangen - Fra alle os til alle jer: <https://www.youtube.com/watch?v=IPrsWnolvg>.

Del klassen op i 2 hold. Én gruppe skal være fortalere for at udvikle udkanten, én er fortalere for mere centralisering og afvikling af udkanten. Argumenterne for og imod skal forberedes på baggrund af den viden de har udviklet indtil videre.

Klassen deles op i grupper med 4. 2 for udvikling af udkanten og 2 imod. Her skal de over for hinanden diskutere udkantsproblematikken ud fra de argumenter for og imod. Læreren har her en superviserende rolle, hvor der spørges ind til de forskellige grupper undervejs.

3. Ung i udkanten

Eleverne præsenteres for musik, billeder og videoer, der beskriver livet som ung i udkanten.

Opgaver til materialet vedlægges.

Musik og video:

Holmens hustler - Cykelstiens Helte

Per Vers og Peter Belli - Kongen af provinsen.

Billeder:

Foto og tekst nr. 2 - Badeanstalten, nr. 5 - Rudkøbing.

Efterfølgende inddeles de i mindre grupper, som hver især arbejder med et af emnerne.

Formålet med denne øvelse er, at få eleverne til at forholde sig til det billede, der dannes af ungdommen i udkanten gennem disse kilder.

4. Egne øjne på lokalsamfundet

Eleverne skal undersøge deres eget lokalområde gennem forskellige greb, beskrive det og vise frem. De har tre greb at vælge imellem:

Observationer, dokumentarisk fotografering/film eller journalistiske interviews.

Eleverne skal enten ud i lokalområdet for at observere eller fotograferer deres eget område eller sætte et interview i stand med en interessant lokal personlighed.

Emner til opgaven:

- Identitet: Hvad er der særligt ved det lokalsamfund i bor i? Dokumenter gennem de forskellige undersøgelsesgreb, hvad der beskriver lokalsamfundet.
- Udvikling: Hvordan har lokalområdet udviklet sig? Her kan fokus være gennem deres egen levetid (observationer/erfaringer), eller gennem andres fortællinger (interviews).
- Muligheder og begrænsninger: Hvad er der af muligheder i lokalområdet, og hvilke mangler er der? Kan både undersøges gennem observationer, fotografi og interviews.

5. Fremstilling af produkt om lokalsamfundet

Eleverne skal omdanne deres indsamlinger til et produkt, der viser hvad deres eget lokalsamfund rummer - ud fra de forskellige emner, der har været til grund for deres undersøgelser.

- Observationer - beskrivelse, fortælling, essay.
- Fotografering eller film - kortfilm eller billedserie.
- Interviews - artikel eller fortælling.

6. Mod en fælles lokal fortælling

Fortællinger skaber sammenhold, identitet og tilhørsforhold.

Eleverne skal gennem deres egne personlige fortællinger skabe en fælles fortælling omkring deres lokalområde. Formålet er at få italesat de positive fortællinger og derigennem lade tilhørsforholdet til lokalområdet gro.

Eleverne inddeles i grupper af 4 - hver elev skal fortælle en historie fra sit eget liv. Fortællingen skal tage udgangspunkt i, eller handler om, stedet/lokalområdet.

Mens den ene elev fortæller historien, skal de andre sidde med en bunke post-its, som de skriver ord ned på. Derefter går det på tur, så alle får fortalt en historie. Ordene skal ikke begrænses, men kan være alt fra beskrivende ord til associerede ord, som de kommer til at tænke på gennem foretællingen.

Hver gruppe samler ordene og sætter dem på en planche/på tavlen i grupper, så de danner et fælles billede for gruppens oplevelse af deres lokalsamfund.

7. Sælg din by

Eleverne skal nu prøve at markedsføre det område de bor i.

Formålet er, at få eleverne til at tænke på, hvordan de kan sælge det lokalområde, de bor i. Her er markedsføring og branding i centrum, og der kan indrages visuelle og tekstmæssige greb til at skabe et produkt, som skal sælge lokalområdet til omverdenen. Eleverne har forholdt sig til den negative og unuancerede omtale, der har været af udkanten, så der er nu mulighed for at fremhæve deres lokalområde på en positiv måde og lade det skille sig ud af mængden.

- Plakater fra Blivøbo.nu som inspiration til, hvordan sådan et projekt kan gribes an. (Se bilag 5).
- Eget indsamlede materiale. Eleverne kan bruge materialerne til lave en plakater, postkort, en folder eller andet til at "sælge" deres lokalområde.

Til sidst fremlægges projektet på klassen.

8. Skønlitteratur om emnet

Hvis man ønsker at inkludere arbejdet med udkantsdanmarksproblematikken i den bredere læsning i dansk, er der her romaner, som omhandler livet i udkanten før og nu.

Gerd Laugesen: "Hjemsted".

Helle Helle: "Rødby-Puttgarden".

Dennis Gade Kofoed: "Nexø Trawl".

Jens Smærup Sørensen: "Mærkedage".

Erling Jepsen: "Kunsten af græde i kor".

Knud Romer: "Den som blinker er bange for døden".

BILAG 1: Danmark Knækker - Introduktion til Udkantsdanmark

“Et kongerige med godt fem millioner mennesker står ved en skillevej. Danmark Knækker mere og mere over i to: I en del, der har velfærd, voksevækst og virksomheder - ofte centreret omkring storbyerne. Og i en del, der ikke har - Udkantsdanmark. Vi kan vælge, om vi som nation vil gå den ene vej og finde en løsning. Eller vi kan lade udviklingen fortsætte og få en opløsning af små udkantssamfund. Skal vi afvikle udkantsdanmark? Eller skal vi insistere på, at det rummer livsværdier og mennesker, som er vital for sammenhængskraften i et land som Danmark?”¹

Sådan skriver DR om start-skuddet til den store debat omkring udkantsdanmark, der startede for alvor i 2010, som et velment forsøg på ‘redde udkantsdanmark’. Men deres projekt gik ikke helt som forventet.

‘Udkantsdanmark’ kommer på alles læber, men DR’s fokus på den negative udvikling i udkanten var med til at skabe et meget unuanceret billede af en stor del af Danmark. Udkantsdanmark bliver hurtigt en fællesbetegnelse for alle de steder i Danmark, hvor der ikke er økonomisk vækst, hvor skolerne lukker, hvor arbejdspladserne forsvinder og folk ikke ønsker at bo.

I virkeligheden er udkant blot en geografisk betegnelse; det er en måde at definere de kommuner, der ligger længst væk fra de geografiske centre. Udkantkommunerne hører under en fællesbetegnelse, der hedder landdistriktskommuner, og har sin egen kate-

gori for at sikre et højere kørselsfradrag til pendlere. Det har altså intet med manglende vækst eller tilflyttere at gøre, men blot fysiske rammer.

Egentlig er det en forandring i samfundet allerede fra omkring 1970’erne, der har gjort at vi idag står med udkantsproblematikken. Inden da var de danske landsbyer kernen i det danske samfund. Landsbyerne havde alt hvad man skulle bruge af købmænd, skoler og kirker. Forskellen mellem land og by, var en forskel, der talte for livet på landet, da der i de større byer var dårlige boligforhold og trængsel, mens der på landet var frisk luft og fællesskab.

Landsbyerne bestod dengang af de mange landbrug og håndværksfag, der hørte til for at få et samfund til at køre rundt. Forandringen begyndte at vise sig, da jorden blev samlet på få hænder, og der kom færre landbrug, som var med til at skabe liv i landsbyerne, og mange jobs blev rykket ud at den lokale sammenhæng. Udviklingen gik hen mod de store gårde; hvor der måske før havde været 13 gårde til at deles om jorden i området, så man nu, at det var en enkelt gård, der havde al jorden.

I det hele taget skal udkantsdanmark ses som en glidende proces, der er opstået gennem mange år, hvor centralisering og vækst har stået højest på dagsordenen. Med industrialiseringen og urbaniseringen kom der et naturligt ryk fra land til by, hvor især de unge mennesker flyttede sig for at få en uddannelse. Landsbyerne kunne ikke længere klare sig uden omverdenens indflydelse, og man blev afhængig af byen tilbud i form af jobs og uddannelsesmuligheder. Mange unge fik efterfølgende arbejde i byen, og sendte penge tilbage til deres familier i landsbyerne, så de kunne klare sig.

Udkantsdanmark er altså ikke et nyt fænomen, men det store fokus på problemerne i medierne har gjort, at det er noget vi alle, folk på landet såvel som i byen, er blevet opmærksomme på. Pludselig er man begyndt at tale om en del af Danmark, som ellers har passet sig selv, og pludselig er ‘Udkantsdanmark’ blevet et meget negativ mærkat at få sat på det område man bor i.

Den Rådne Banan

For at visualisere den udkantsproblematik, som Danmark stod overfor, kom udtrykket 'Den Rådne Banan' til.

Den Rådne Banan er et billede på et område i forfald, hvor der endnu kan findes 'gule' pletter rundt omkring, der forventes at blive opslugt af råddenskab inden længe. Denne beskrivelse af udkanten skaber en forventning om, at resten af de områder i udkanten, der klarer sig endnu, efterhånden vil lide samme skæbne som de andre. Gennem denne visualisering, dannes der et billede af, at der ikke er håb for at vende den udvikling, der sker i udkantsområderne.

Dette udtryk blev især brugt af de landsdækkende edier, med base i København. Selvom problematikken var reel nok flere steder i landet, var det bestemt ikke dækkende for hele området fra Lolland til Skagen. Medierne har her været med til at forstærke den negative udvikling i udkantsdanmark, gennem denne måde at tale om emnet på, da det betød at færre har haft lyst til at flytte til, bo og leve i udkanten - i Den Rådne Banan.

BILAG 2: Diskussionsguide

Læreren skal være facilitator i en kort debat, hvor eleverne skal sammenligne de to sider af samme sag - deres indtryk og medierne fremstilling.

Til eleverne

Hvilke ord går igen på den ene side (elevernes side)?
Er det mest positive ord, eller er det mest negative ord?

Hvilke ord går igen på den anden side (mediernes side)?
Er det mest positive ord, eller er det mest negative ord?

Hvordan har jeres indtryk af Udkantsdanmark ændret sig, efter I har kigget på mediernes fremstilling af det?
Hvorfor/Hvorfor ikke?

Hvilken betydning har det for et område, at der tales om det i medierne - negativt som positivt?

Til læreren

Det er vigtigt blot at danne sig et indtryk af, om det er et overvejende positivt eller overvejende negativt billede, der kommer frem her.

Det samme her; er det et positivt eller negativt billede, der skaber.

Det spændende her er, om det er blevet mere negativt og ensartet, eller om det er blevet mere nuanceret og måske endda mere positivt end elevernes umiddelbare forestillinger.

Den måde, man taler om et område på, har en stor betydning for, hvordan man ser på det. Både for dem, der bor i området og dem, der ser det udefra.

Hvis man taler dårligt om et sted, er der færre, der har lyst til at flytte dertil, og folk har måske lyst til at flytte derfra. Den modsatte virkning ved positiv omtale.

I udkantsområder har man set, at mange er blevet sure over mediernes omtale, og har derfor forsøgt at ændre det til noget positivt i stedet.

BILAG 3: For eller imod Udkantsdanmark; citater fra debatten

“Et kongerige med godt fem millioner mennesker står ved en skillevej. Danmark Knækker mere og mere over i to: I en del, der har velfærd, voksevækst og virksomheder - ofte centreret omkring storbyerne. Og i en del, der ikke har – Udkantsdanmark. Vi kan vælge, om vi som nation vil gå den ene vej og finde en løsning. Eller vi kan lade udviklingen fortsætte og få en opløsning af små udkantssamfund”

“Det virker så indlysende håbløst det der sker for provinsen. Skolerne lukker, uddannelsesinstitutionerne lukker, sygehusene, domhuse og politistationer lukker, de veluddannede flytter væk, for hvor skal de arbejde? De uuddannede og arbejdsløse flytter til, for hvor har de råd til at købe huse? Og gennemsnitslevealderen stiger og stiger.[...] Det er en ond spiral for udkanten, der cirkulerer om serviceniveau, uddannelsesniveau, liv og lokalkultur, økonomi, jobmuligheder og homogenitet.”

“Den rådne Banan trænger sig på. [...] Det ser ikke godt ud. Skal man tro på udmeldingerne, så er vi en situation, hvor sidste mand lukker og slukker. Hver gang ”bananen” bliver nævnt er vi, der bor i landdistrikterne, tilbøjelig til at jamre os og påpege, hvor uretfærdigt det er. Det gør ikke indtryk på nogen, mange bliver bekræftet i, at der nok er noget om det.”

“Manglen på unge kvinder slår hårdest i Yderdanmark. De ti kommuner, hvor der er færrest kvinder på mellem 20 og 40 år, ligger alle i Yderdanmark. Værst står det til på Ærø, herefter følger Skive, Ringkøbing-Skjern og Vesthimmerlands kommuner, hvor der er færre end ni unge kvinder, hver gang, der er ti unge mænd.”

“Udvalget af job, uddannelser, grupperinger og kulturtilbud er større (i storbyen) – ligesom grundlaget for at leve det fede ungdomsliv. Set i forhold til Nørre Sønderlev, hvor der er et gadekær, en nedlagt købmand og et forsamlingshus, som aldrig bliver brugt, er der al mulig grund til at trække mod storbyen, hvis man gerne vil opleve så meget som muligt. **Det er der, oplevelserne er og eventyrene venter.** Både kulturelt og økonomisk.”

“Det er der, det sker!” “Jeg savner det pulserende liv.” Sådan har folk ofte svaret mig, når jeg har spurgt, hvorfor de foretrækker København frem for provinsen. Men jeg kender også dem, der endelig – efter måneders ventetid og længsel – har fået en etværelses på Amager. Pludselig er det januar og sne, og søndagene føles ekstra lange. De kan gå ned på den café, hvor ’det sker’, men det kan måske være svært at blive en del af det, der sker.

“Det skal blive attraktivt at bosætte sig i udkanten. Slut med kaffemøder og idédræbere som ’vi kigger på det senere’-mentaliteten. Et lille land som Danmark er nødt til at hænge sammen. Vi må acceptere udviklingen.

Unge fra Udkantsdanmark flytter i større og større grad væk og slår sig ned i Aarhus eller København, hvor de læser videre. Jeg har også selv planer om at rokke mig løs og smutte af sted, når jeg er færdig med gymnasiet, og det samme er tilfældet for mine klassekammerater, der alle gerne vil ud at stå på egne ben i en af landets store byer. Og det er en helt naturlig udvikling, som vi skal acceptere. Den egentlige udfordring ligger i, hvordan vi får de unge til at vende tilbage igen, når de er færdige med deres uddannelse.”

“Der er forskel på København og provinsen. For en københavnere er der længere til Aarhus end der er for en århusianer til København. Hvis man skal til møde i København er det en selvfølge at det begynder kl. 9, selvom nogle kommer fra Aarhus. Hvis københavnere skal til møde i Aarhus, kan det først begynde kl. 11, for de skal jo først derover! Magten er centreret i København og selvforståelsen er derefter.”

“Hellere orlov end Bornholm. Flere journaliststuderende satte i sidste uge deres uddannelse på pause frem for at acceptere en praktikplads i provinsen. Også pædagogstuderende, lærerstuderende, sygeplejerskestuderende og medicin-studerende hager sig panikslagent fast i de store byer. Sådan lyder det fra de studerendes egne organisationer.”

“Yderområderne skriger på kvalificeret arbejdskraft. Men en fjerdedel af de højtuddannede, der flytter til yderområderne har svært ved at falde til og vil gerne tilbage til de større uddannelsesbyer igen allerede inden for et år. Det viser en undersøgelse lavet af Statens Byggeforskningsinstitut.”

“Udkanten stiller sig ikke op for at klynke. Men vi vil et Danmark i balance! Vi vil gerne bidrage til, at Danmark bliver et mangfoldigt land, hvor det gode liv kan udfolde sig på mange forskellige måder. Et Danmark, hvor udkanten ikke betragtes som turistreservater, men som egne af landet med store herligheds-værdier til glæde for såvel besøgende som fastboende. Et Danmark, hvor der leves hele året rundt – også langt fra storbyerne.”

“De to umiddelbare politiske løsninger er ligeså indlysende som nedturen: **Stop centraliseringen og tilfør flere penge til udkanten - mange flere penge, for det koster at holde liv i landdistrikterne.** Forsøg med skattelettelser, forsøg gældssanering til de nyuddannede, forsøg med lukrative lønninger og hjemmearbejdspladser til offentligt ansatte, styrk infrastruktur og privatbilismen med afgiftslettelser i stedet for at tro, at nogen står i en vejkant og venter i timer på en bus, der kommer sjældnere og sjældnere. Enten det, eller erkend nederlaget og stop den halvhjertede redningsplan med sølle 150 millioner og en motorvej på 50 km. Den vender ingen spiraler og er penge lige ud i Vesterhavet. **Lad udkant være udkant og servicer flest muligt mennesker, bedst muligt.”**

BILAG 4: Opgaver til eleverne

Opgave 1:

Se musikvideoen: Holmen Hustlers; Cykelstiens Helte
<https://www.youtube.com/watch?v=UgiRsNC22Zl>

- Hvad handler sangen om?
- Sangen udtrykker en stærk stolthed over deres lokalområde (Nordfyn, Holme, Odense Pilsner). Hvad mener I, at de er stolte af ved det liv, de lever i det område, de bor?
- Hvorfor mener de, at de er helte på cykelstien?
- Hvordan synes I, ungdommen på Nordfyn fremstilles af Holmens Hustlers? Positiv eller negativt? Hvorfor?
- Hvordan synes I det billede, der dannes af ungdommen i udkantsdanmark stemmer overens med det billede, I selv har?

Opgave 2:

Lyt til sangen: Per Vers og Peter Belli - Kongen af provinsen
https://soundcloud.com/per_vers/kongen

- Hvad handler sangen om?
- Sangen har mange modsætninger i teksten; Hjemmebanen - betonen; Hængerøv - Kongen; Lys - Mørke. Hvad betyder disse modsætninger?
- “Det er derfor han er Konge”, synger de i teksten. Hvorfor mener de, at han er Konge? Hvordan synes I Kongen af Provinsen fremstilles? Positivt eller negativt? Hvorfor?
- Hvordan synes I det billede, der dannes af en ung mand fra udkantsdanmark, stemmer overens med det billede, I selv har?

Opgave 3:

Start med at se på billederne for sig selv. Billederne er taget fra Politikens billedserie om Langeland.

- Hvad sker der på billederne? Lav en beskrivelse af hvad I ser på billederne.
- Læs teksterne til billederne:
- Hvordan påvirker billedteksten den måde, man ser billederne på?
- Hvordan synes I, de unge mennesker på Langeland fremstilles på disse fotos? Positivt eller negativt? Hvorfor?
- Hvordan synes I det billede, der dannes af ungdommen i udkantsdanmark stemmer overens med det billede, I selv har?

BADEANSTALTEN. Solen er blevet orange, og skyggerne knækker, når væggen møder jorden på badeanstalten. Et par stykker sidder på bænken og drikker Gajol-shots. En står på taget af de nymalede træskure og nasser smøger af Linea, der står nedenfor. Pia Sørensen fylder 21 i dag; det er hendes shots. Og Emma ryger en tur i vandet.

RUDKØBING. De unge, der hænger ud foran Nordea i Rudkøbing, har ikke meget at give sig til. Linea kysser lidt med sin kæreste Cliff. Flemming, eller 'MC F', som han helst vil kaldes, spiller Hard Style imens. Spørger man sognepræstens mor, er Langelands unge måske blandt Langelands virkelige fattige. "Man er ikke fattig, før man har mistet håbet", fortalte hun mig en aften. Og på en måde passer det godt ind her på Langeland. Har øen i det store og hele mistet håbet for de unge?

BILAG 5: Plakater fra blivøbo.nu

Klik på plakaterne for at se dem større

Øboere får friskere sushi

Øboere nyder godt af sæsonens frugter fra havet, deres anden køkkenhave. De ser frem til fjordrejsens komme og til hornfiskens besøg. Direkte fra hav til bord – friskere fisk fås ikke. Er du til sushi, så kan havets tang endda også spises. Fisker du ikke selv, lærer du sikkert nogle at kende, der gør. Måske ender det med, at du selv sætter net ud eller putter madding på krogen...

BlivØbo.nu

Sammenslutningen af Danske Småer

BlivØbo.nu er støttet af Småernes Aktionsgruppe, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, Fødevareministeriet og EU.

Landdistriktsråd
MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDISTRIKTER
FØDEVAREMINISTERIET

Øboere dyrker sjovere fitness

Øboere har adgang til deres helt egne fitness-apparater! I stedet for at sidde i en ro-maskine kan man sejle hankajak midt i naturen eller bruge kroppen i landskabet. Er du ikke til fitness med redskaber, kan du altid gå en tur langs stranden.

BlivØbo.nu

Sammenslutningen af Danske Småer

BlivØbo.nu er støttet af Småernes Aktionsgruppe, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, Fødevareministeriet og EU.

Landdistriktsråd
MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDISTRIKTER
FØDEVAREMINISTERIET

Øboere har plads til eftertanke

På småerne er der højt til loftet. Du kan uhindret se himmelhvalens stjernebælte, en hel regnbue, skyformationernes skift, havets vekslende nuancer, solens op- og nedgange og fugletrækkene på himlen. Øboere kan også have travlt. Men når der holdes pause, er det i smukkere omgivelser og med plads til eftertanke.

BlivØbo.nu

Sammenslutningen af Danske Småer

BlivØbo.nu er støttet af Småernes Aktionsgruppe, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, Fødevareministeriet og EU.

Landdistriktsråd
MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDISTRIKTER
FØDEVAREMINISTERIET

Øboere har sjovere specialbutikker

I storbyen sælges ø-specialiteter i dyre butikker. På øerne kan du få dem lige fra producenten – eller producere dem selv i køkkenhaven. På de små øer er fra-jord-til-bord ikke et nyt begreb. Det er dagligdag. Hvis du ikke selv dyrker grøntsager, kød og æg, så gør naboen det nok...

BlivØbo.nu

Sammenslutningen af Danske Småer

BlivØbo.nu er støttet af Småernes Aktionsgruppe, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, Fødevareministeriet og EU.

Landdistriktsråd
MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDISTRIKTER
FØDEVAREMINISTERIET